

Csak FELNÖTTEKNEK!

18 ÉVES A TYPOSZALON

A végtelen mércéje az idő.

PLATON

18 év nem a végtelen, inkább azt mondhatnánk, itt állunk a kor küszöbén. Innen még könnyű visszatekinteni, ha van hova és van mire...

Néhány napja a Da Vinci csatorna éjszakai műsorában láttam egy beszámolót arról, hogy a tengerparti üledék miként őrizte meg – szinte tökéletes épségben – egy őslény fossziliáit. Az egész csontvázát.

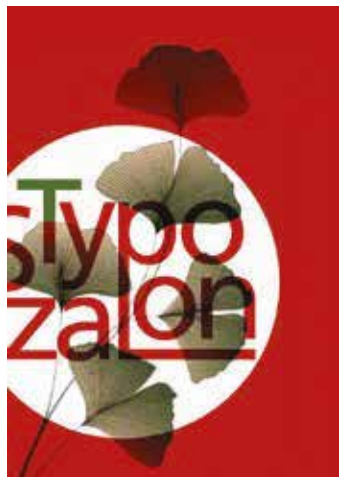
Banális történet: az iszapos partról (feltehetően legelészés közben) a tengerbe csúszott, megfulladt, az iszap belepte, s még a csontocskák közé is jutott a tengeri sóból, amely konzerválta.

Szép halál? Öröm az utókor-nak? Talán mégsem erre vágyunk, csak arra, hogy kifejezhessük gondolatainkat, hogy átadhassuk üzeneteinket – szövegben, képen. Szóval, hogy nyomot hagyjunk.

Neki (az őslénynek) sikerült: teljes testi valójában megtekinthető! Nemrég múlt százötven ... millió éves!

Az emberi társadalmak alkotta birodalmak nem tartottak 5-6 ezer évnél tovább. Kezdetben. Egyiptom óta uralmuk azonban egyre rövidült.

A 20. században már csak kb. 10 év jutott a harmadik birodalomnak. Bizakodjunk? Örüljünk ennek? Az idő relativitását

(a nyomot/jelet hagyunk emberi vágóával) jól fejezi ki az arecibói üzenet:

1974. november 16-án (vagyis immár 44 éve!) – bár Armstrong holdra szállása 5 évvel megelőzte – a Puerto Rico-i Arecibo kráterébe telepített amerikai rádióteleszkóppal, melynek csak az átmérője több mint 300 m (szóval a kor csúcstechnikája) – az emberiség a világba küldte üzenetét... az ún. Messier 13 halmaz felé. Információt a Földről, a Naprendszerrel és az emberiségről.

74. OLDAL

Bóza Evelin és Paul ter Wal,
Ratter Judit, Lehofer Sára

75. OLDAL

Král Balázs, Faltisz Alexandra,
Rozmann Ágnes

Szóval, hogy mi itt vagyunk.
Nagyszerű, bár kevesen emlé-
keznek erre!

Az üzenet 1679 bitből állt, ami
kb. 210 byte. Az 1679 két prím-
szám, a 23 és a 73 szorzata.

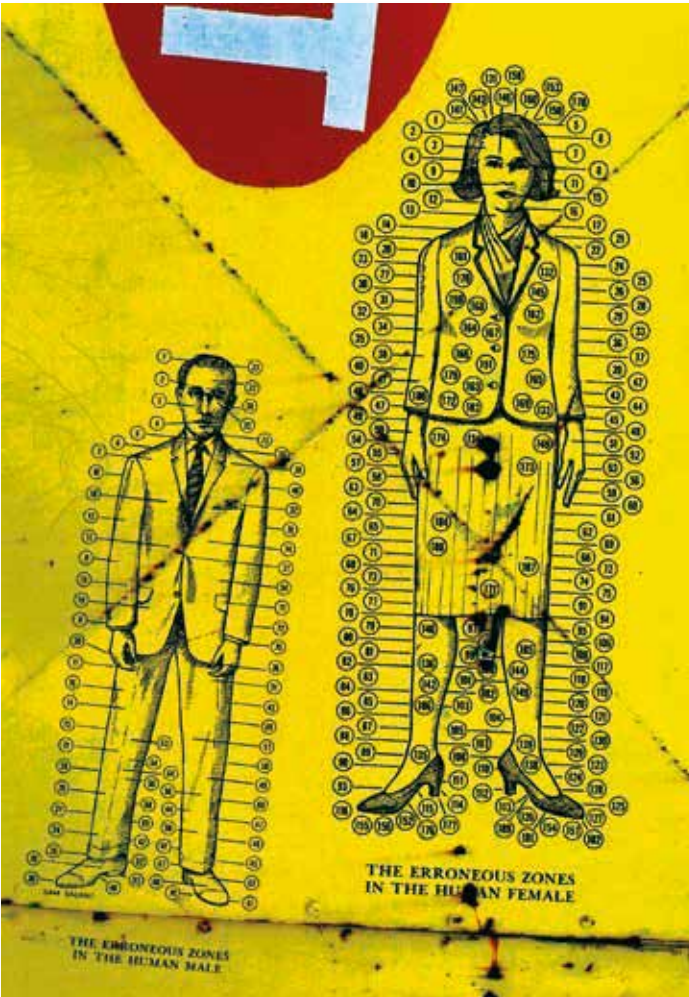
Az üzenet 23 oszlopból és 73
sorból áll, a másik megoldás
(hogy 73 oszlop és 23 sor) csak
értelmetlen zagyaságot ad,
nincs értelme. Több megoldás
tehát nem lehetséges.

Az üzenet továbbítása is éppen
1679 másodpercig tartott, és
csak egyszer küldték el, nem
ismételték meg.

Hét részben a következő fogalmakat kódolták:

1. a számok egy (1) és tíz (10) között,
2. a következő kémiai elemek rendszámait: hidrogén, szén, nitrogén, oxigén és foszfor, mivel ezek a DNS alkotóelemei,
3. A DNS nukleotidjaiban található cukrok és bázisok képletét,
4. A DNS-ben levő nukleotidok számát, és a DNS kettős spirál szerkezetének ábráját,
5. Az ember grafikus ábrázolását (szóval amilyenek mi vagyunk – de ezt most ne boncol-

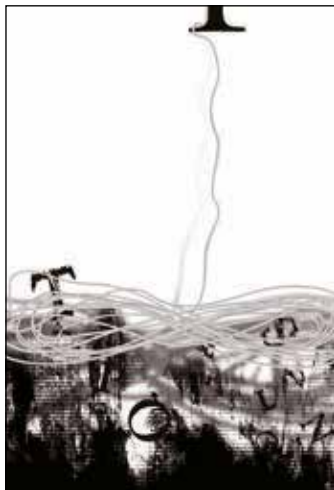

76. OLDAL

Árendás József,
Tooth Gábor Andor, Vass Tibor

77. OLDAL

Orgoványi Gábor, Pócs Ádám,
Simon Ilona, Maczó Péter

gassuk), egy átlagember testmagasságával és a Föld lakosságával,

6. Valamint a Naprendszerünk grafikáját,

7. az Arecibo rádióteleszkóp grafikáját az adóantenna impozáns méreteivel. Ennyi.

Az üzenetet Dr. Frank Drake és Carl Sagan írta. Ugyan ki emlékszik már rájuk?

De ne csináljunk hiúsági kérdést ebből. Az epizód lényege, amiért elmeséltem, az idő.

Ez a teleszkóp nem mozdítható, csak abba az irányba tud sugározni (senki sem lehet tökéletes).

Az üzenet pedig elment a Messier 13 halmaz felé (mint tudjuk, attól kicsit jobbra található a Kisherceg bolygója) – a távolság Földünkötől 25 ezer fényév! Nem idő, távolság. Azt mutatja meg, hogy a fénysebességgel számolva (amely 300 ezer km másodpercenként) milyen messze van az interstelláris cél. ... Az idő különben adott: 25 ezer év.

Na most, mint mondtam, ebből 44 év már eltelt... Ha megérkezik és csakis akkor, abban az 1679 másodpercben

lesz ott valaki ... (tudom, mobiltelefon – gondolnánk), szóval valaki, aki veszi az üzenetet, megérti és válaszolni is képes rá (nyomban!) akkor úgy 50 ezer év múlva, itt meghalljuk, mit üzentek: *Nyaszgem?*

– Nem-nem, ennél sokkal ünnepelesebbet és meghittebbet, hiszen nemsokára itt a karácsony...

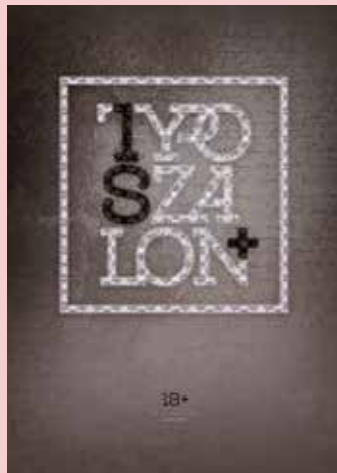
Tehát ott tartunk, hogy 18 év, vagyis 2000 (a mi mai időszámításunk szerint): akkor találták ki az Iparművészeti Egyetem tipós hallgatói, hogy

legyen egy Typoszalon. És lőn! Persze nem hét nap alatt. De működött. Évről évre kiállítások során mutatták be gondolataikat a tipográfia művelői. Most a felnőttek küszöbén úgy gondoltuk, legyen némi látható summázata ennek. Egy igazi visszatekintés. A hely igazán ideális, a Széphárom Közösségi Tér valóban méltó, a házigazda, Pokorny Péter segítségével impozáns anyagot láthattak a kiállításra érkezők – s miénk a tér és idő. A Typoszalon tematikus kiállításainak mintegy 800 posztere

közül 16 fős zsűri (ki-ki egymástól függetlenül) kiválasztott ötvenet (vagy kevesebbet), amit számmal nevesített. Az összesítés adta végül azt a 60 művet, amelyeket molinókra fűzve a nagyteremben láthattak. Nem témák és nem is kiállítási kronológia szerint. Mindegyik egy-egy sajátos alkotói üzenet. Reméljük, elérte célját és megértette a néző (az is, aki a prímszámokat esetleg nem ismeri). És akkor – egy pillanatra – úgy érezhetjük: nyomot hagytunk! A másik teremben (szeparé!)

Csak felnőtteknek – aktualitását a 18 év adta – címmel idei kollekciónk szerepelt. Ez a tematikus munkák sora, persze, kinek-kinek az idő releváns... Carpe diem!

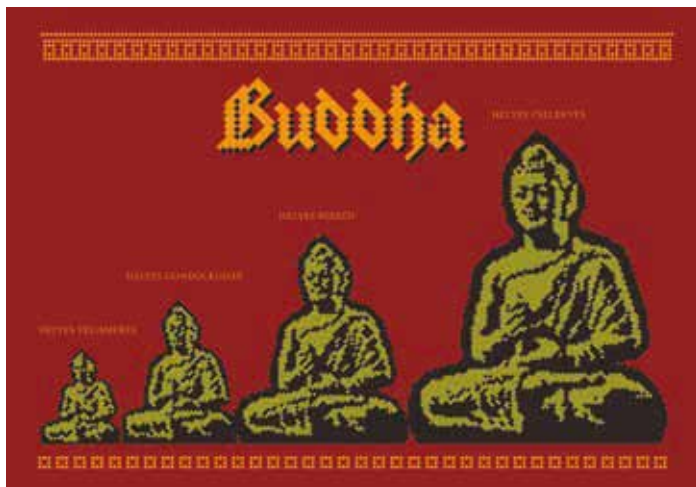
A Grafika a Grafikában cikkéhez most ezek közül válogattunk.

S hogy valami klasszikus tanulságos summázatot is adjunk (nem csak tipográfusoknak):

1. Sokat várj magadtól és keveset másoktól, ezzel sok bosszúságot megspórolhatsz.
2. Aki elkövet egy hibát és azt nem korrigálja – egy második hibát is elkövet.
3. Gondolkodás nélkül tanulni hiábavaló, a gondolkodás pedig tanulás nélkül veszélyes.
4. Tudni, hogy mit tudunk, és tudni, hogy mit teszünk – az a tudás.
5. Olyan munkát válassz, hogy egész életedben ne kelljen dolgoznod – ajánlja Confucius.

Dolgoztunk ezért a kiállításért, s remélem – saját örömeire – mindenki talál benne valami figyelemre méltót.

A szöveg a megnyitó aktualizált változata. Maczó Péter

A 18 ÉV KIÁLLÍTÁSAIBÓL BEVÁLOGATOTT 60 POSZTER ALKOTÓI

Barka Ferenc · Bornemisza Rozi · Bózsa Evelin · Paul ter Wal · Czakó Zsolt · Faltis Alexandra · Faragó István · Farkas Anna · Gerendy Jenő · Gilicze Gergő · Gyárfás Gábor · Halasi Zoltán · Horváth Janisz Janiga Livia · Kalmár Dóra · Kaszta Dénes · Katyi Ádám · Kálmán Tünde · Kemény György · Kemény Zoltán · Kiss Ferenc · Kiss István · Kiss László · Král Balázs · Lehoczky Attila · Ligetfalvi Zolt · Litványi János · Lőrincz Attila · Maczó Péter · Mátrai István · Náda Ferenc Pócs Ádám · Narr Vanessa · Orgoványi Gábor · Rozmann Ágnes Riba Hilka · Sándor László · Schubert Péter · Serfőző Péter · Simon Ilona · Sinka Anikó · Szabó Márton · Szamos Iván · Szőnyi György Tooth Gábor Andor · Turkovich György · Vass Tibor · Vass Zoltán Vasvári László Sándor · Vasvári Péter · Vincze Erika · Voronko Vera Zsemberi-Szógyártó Miklós

78. OLDAL

Falcsik Enikő, Vass Zoltán, Náda Ferenc, Bornemisza Rozi, Porpácz Zoltán, Kiss Ferenc, Riba Hilka

79. OLDAL

Szőnyi György, Sinka Anikó